MUISTIO
Tuija Talsi
Ympäristöministeriö
24.5.2017

Eduskunta
Ympäristövaliokunta

Asia: U 53/2016 vp
Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta (LULUCF); U-jatkokirjelmä 5.5.2017

Ympäristöministeriö yhtyy valtioneuvoston aiemmin esittämään kantaan (U 53/2016 vp) ja sen täydentämiseksi ja täsmentämiseksi annettuun U-jatkokirjelmään (MMM2017-00300). Ympäristöministeriö haluaa kuitenkin korostaa joitakin asetusehdotukseen liittyviä näkökohtia, ml. yhtymäkohdat jäsenvaltioiden päästövähennysten taakanjakoa koskevaan asetusehdotukseen (U 55/2016 vp).

Pariisin ilmastosopimuksen yksi keskeinen tavoite on, että tasapaino ihmistoiminnan aiheuttamien kasvihuonekaasupäästöjen ja nielujen aikaansaamien poistumien välillä saavutettaisiin tämän vuosisadan jälkipuoliskolla. Ympäristöministeriö pitää siksi hyvänä sitä, että tällä asetuksella maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous (LULUCF-sektori) sisällytettäisiin EU:n 2030 ilmasto- ja energiakehikkoon. Tällä tavalla varmistetaan, että myös maankäyttösektorin päästöt ja nielut otetaan huomioon, kun tavoitellaan EU:n vuodelle 2030 asetettua vähintään 40 %:n päästövähennystä.

Sekä kansallisen että EU:n ilmastopolitiikan tulee kannustaa paitsi uusiutumattomien raaka-aineiden ja fossiilisten polttoaineiden korvaamiseen uusiutuvilla energialähteillä, myös metsien kestävään käyttöön ja niiden ilmastohyötyjen lisäämiseen, kuten nielujen ylläpitoon ja vahvistamiseen. LULUCF-sektoriin kohdistuu kuitenkin monia erilaisia tarpeita ja tavoitteita, kuten biotalous ja vähäpäästöisyys, ruoantuotanto ja sen kannattavuus, uusiutuvan energian käytön edistäminen, puhtaat ratkaisut ja luonnon monimuotoisuus. EU:n ilmasto- ja energiapolitiikassa on tarpeen sovittaa tasapainoisesti ja johdonmukaisesti yhteen erilaiset tavoitteet.

Ympäristöministeriö haluaa myös kiinnittää huomiota yhtymäkohtiin LULUCF-asetuksen ja edellä mainitun taakanjakoasetuksen välillä. Komission taakanjakoa koskevassa asetusehdotuksessa Suomen päästövähennysvelvoite on – 39 % vuoden 2005 päästötasosta vuoteen 2030 mennessä. Tämä velvoite on Suomelle hyvin vaativa ja sen saavuttaminen tulee edellyttämään uusia päästövähennystoimia, joita määritetään mm. valmisteilla olevassa keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa (ns. KAISU-suunnitelma). Suunnitelma toimitetaan eduskunnalle selontekona mahdollisesti vielä tämän istuntokauden (kevät 2017) kuluessa.

Ympäristöministeriön mielestä tämän kunnianhimoisen päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää, että Suomi voi tarpeen mukaan käyttää komission taakanjakoehdotukseen sisältyviä joustokeinoja. Yksi tällainen keino olisi LULUCF-sektorin ylijäämästä saatava joustomahdollisuus, joka komission ehdotuksen mukaan olisi Suomen osalta enintään 4,5 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Jatkoneuvotteluissa Suomi pyrkii varmistamaan, ettei komission ehdotuksen mukaisten joustokeinojen merkitystä kustannustehokkuuden parantamiseksi heikennetä.

Ympäristöministeriö pitää lisäksi tärkeänä sitä, ettei LULUCF-sektorista aiheudu lisärasitetta taakanjakosektorille. Tähän pyritään varmistamalla että päästöjen ja nielujen tasapaino saavutetaan ensisijaisesti LULUCF-asetuksen sisäisillä keinoilla ja joustomahdollisuuksilla.

Lopuksi ympäristöministeriö haluaa painottaa sitä, että LULUCF-sektoria koskevat arviointi- ja raportointimenetelmät ovat vielä osin kehittymättömiä, joten päästöjä ja nieluja koskevat arviot sisältävät epävarmuuksia. Esimerkiksi viljelysmaan ja ruohikkoalueiden hiilivarastossa tapahtuvien muutosten arviointimenetelmiä tulee vielä edelleen kehittää tieteellisen tiedon pohjalta. Samoin kosteikkojen kasvihuonekaasujen arviointimenetelmät ovat vielä melko kehittymättömiä, joten ympäristöministeriö pitää perusteltuna, että hoidettujen kosteikkomaiden sisällyttäminen kasvihuonekaasupäästöjen ja nielujen laskentaan olisi jäsenvaltioille vapaaehtoista, kuten komissio on asetusehdotuksessaan esittänyt.